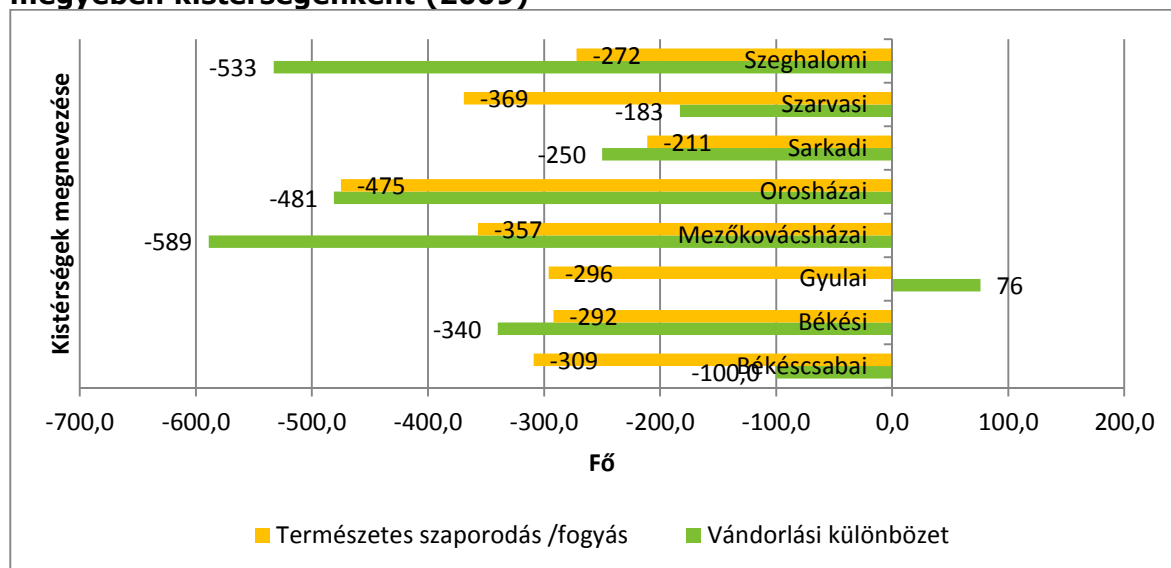

Békés megye demográfiai folyamatai

Amikor Békés megyét alkotó 8 kistérség népességét vizsgáljuk, megállapítható, hogy az 2000 és 2010 között – a megyék között a legmagasabb arányban – 7,4 %-al, azaz 29 984 fővel csökkent. A népességfogyás leghangsúlyosabban a Mezőkovácsházai, a Sarkadi és a Szeghalomi kistérséget érinti, míg a Gyulai kistérségben van legkevesbé jelen. Az előbbieken 11,5% és 9,0 - 9,0%-kal csökkent a népesség száma a vizsgált időszakban, míg az utóbbiban 4%-kal.

Az alábbi diagram jól szemlélteti, hogy a megye népességének csökkenésében erőteljesen jelen van a mind a természetes fogyás, mind a népesség elvándorlásából adódó negatív vándorlási különbözet.

1. ábra Természetes szaporodás/fogyás és vándorlási különbözet Békés megyében kistérségenként (2009)

Forrás: TeIR/KSH-TSTAR

A halálozások száma minden kistérségben jóval meghaladta a születések számát. Az élve születések és a halálozások különbsége a megyében kiemelkedően magas, 2009. évben ezer lakosra vetítve $-6,8$ volt, meghaladva a Dél-Alföldön ($-4,9\text{‰}$) és az országban tapasztalt értékeket ($-3,4\text{‰}$). A megye kistérségei közül a természetes fogyás legerőteljesebben a Sarkadi ($-8,6\text{‰}$), a Mezőkovácsházai ($-8,4\text{‰}$), és a Szarvasi ($-8,2\text{‰}$) kistérségekben jelentkezett.

A népesség csökkenésének okai közül a megyében hangsúlyoznunk kell a belföldi vándorlási különbözetet is, mely 2009. évben elérte a -2400 főt. Az 1.000 lakosra jutó odavándorlás és elvándorlás különbsége $-6,4$ volt, mely érték a Dél-Alföldön a legrosszabbnak, az országban a negyedik legkedvezőtlenebbnek számít. A nyolc kistérség közül egyedül a Gyulai kistérségben haladja meg az odavándorlók száma az elvándorlókét ($1,8\text{‰}$), melyet feltehetően az idegenforgalom eredményez. A vándorlási különbözetből adódóan 2009-ben, a Mezőkovácsházai kistérségben közel

14 ezrelékkal csökkent a lakosság szám, de értéke a Szeghalomi és a Sarkadi kistérségben is meghaladta a -10 ezreléket.

A rendőrség jelentései alapján a bűnelkövetőket cselekményük végrehajtásában nagymértékben segíti a kiszolgáltatottság, a védekezésre képtelen állapot, valamint a hosszabb ideje tartó konfliktushelyzet. Legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő csoportok között találjuk az időseket és a fiatalokat, ezért alábbiakban az ők lakosságon belüli arányát vizsgáljuk.

Békés megye lakónépességének korösszetétele igen kedvezőtlen. Az áldozattá válás szempontjából egyik legveszélyeztetettebb korosztály, a 60 éven felüliek lélekszámát tanulmányozva elmondható, hogy országos viszonylatban Budapestet követően a legmagasabb arányt mutatva 22,8%. Ezzel párhuzamban a 0-17 éves korosztály aránya alacsony, a csupán három megyét és Budapestet megelőzve 16,9%.

2. táblázat Békés megye kistérségeinek lakosság száma, korcsoportonkénti megoszlása 2010. év

Kistérségek	0-17 (%)	18-60 (%)	60 felett (%)	Összesen (fő)
Békéscsabai	15,7	61,7	22,6	74 535
Békési	18,4	60,1	21,6	43 935
Gyulai	16,0	60,8	23,2	43 019
Mezőkovácsházai	17,1	59,2	23,7	42 166
Orosházai	16,5	59,7	23,8	60 817
Sarkadi	19,2	59,1	21,6	24 267
Szarvasi	16,1	59,3	24,6	44 693
Szeghalomi	18,3	61,5	20,2	41 016

Forrás: TeIR/KSH-TSTAR

A fenti táblázat jól szemlélteti, hogy a leginkább előregedő kistérségnek számít a megyén belül a Szarvasi, az Orosházai, a Mezőkovácsházai és a Gyulai kistérség, ahol a 60 év feletti korosztály 23%-ot – a Szarvasi kistérségben 24%-ot – meghaladó mértékben van jelen.

A fiatalok aránya a Sarkadi (19,2%), a Békési (18,4%), és a Szeghalomi kistérségben (18,3%) ér el a legmagasabb értéket.

Tudjuk, hogy a válások számát nagymértékben befolyásolja egy társadalom, egy közösség érték- és normarendszere, azonban a családon belüli hosszabb ideje tartó konfliktushelyzeteket kellő óvatossággal mégis jellemezhetjük vele.

Békés megyében a válások száma kiemelkedően magas, országos viszonylatban 5. helyen áll a megyék „rangsorában”. Amíg Magyarországon 1999 és 2009 között az egy házasságkötésre jutó válások száma 8 százalékponttal, 57,3%-ról 65,3%-ra emelkedett, addig Békés megyében a vizsgált 10 évben 14,9 százalékponttal, 60,6%-ról 75,5%-ra ugrott. Amennyiben a kistérségeket vesszük szemügyre, úgy a következő táblázat mutatja, hogy kiugróan magas az egy házasságkötésre jutó válások száma az Orosházai kistérségben, ahol 100 házasságkötésre 94 válás jut. Őt követi a Mezőkovácsházai és a Sarkadi kistérség, ahol a vizsgált változó 89 és 79 értéket mutat.

3. táblázat Békés megye kistérségeiben 100 házasságkötésre jutó válások száma 2009.

Kistérségek							
<i>Békéscsaba</i>	<i>Békesi</i>	<i>Gyula</i>	<i>Mezőkovácsháza</i>	<i>Orosháza</i>	<i>Sarkadi</i>	<i>Szarvasi</i>	<i>Szeghalomi</i>
100 házasságkötésre jutó válások száma							
73	69	69	89	94	79	65	68

Forrás: TeIR/KSH-TSTAR